

GRAĐANSKO PRAVO

- opći dio -

IZVORI GRAĐANSKOG PRAVA

Zakon o obveznim odnosima – ZOO,

**Zakon o vlasništvu i drugim stvarnim
pravima – ZV,**

Zakon o nasljeđivanju – ZN

- grana privatnog prava koja kao skup pravnih pravila uređuje odnose pravnih subjekata povodom

a) stvari,

b) činidaba,

c) imovine i

d) njihovih osobnih neimovinskih dobara.

NAČELA GRAĐANSKOG PRAVA

a) načelo dispozitivnosti –građanskopravni odnos nastaje, prestaje i mijenja se, u prvom redu, voljom stranaka,

b) ravnopravnost subjekata – položaj strana je koordiniran, nema odnosa subordinacije,

c) imovinska sankcije – nema više osobnih sankcija (npr. dužničko ropstvo),

d) prometnost prava – misli se na promet subjektivnih građ. pr. (postoji samo na području građanskog pr.). Postoje i neprometna subj.pr. – strogo osobna prava, no ona su ipak izuzetak.

SUSTAV GRAĐANSKOG PRAVA

2 su modela u izgradnji sustava građanskog prava – institucijski i pandektni.

Institucijski – potječe iz rimskog prava

(npr. OGZ iz 1811.g. a) o pravu osoba (osobno i obiteljsko pr.), b) o pravu na stvari (stvarno, nasljedno i obvezno pr.),

c) o ustanovljenjima zajedničkim glede prava osoba i prava na stvari (o utvrđivanju, preinaci i ukinuću prava i obveza; zastara i dosjelost) i Code civile iz 1804.g. a) osobe (osobno i obiteljsko pravo), b) stvari i oblici vlasništva, c) načini stjecanja vlasništva (nasljedno pr., obvezno pr., hipoteka)).

Pandektni – razvijen u njemačkoj pravnoj teoriji, dijelovi:

1) opći dio, 2) obvezno pr., 3) stvarno pr., 4) obiteljsko pr., 5) nasljedno pr.

Prihvaćen i u nas, s tom razlikom što se kod nas sastoji od:

1) Opći dio – skup pravila i načela koja su zajednička svim dijelovima građanskog prava,

- 2) **Stvarno pravo** – skup pravnih pravila kojima se uređuju odnosi među pravnim subjektima s obzirom na stvari,

- 3) **Obvezno pravo** – skup pravnih pravila kojima se uređuju oni društveni odnosi u kojima je jedna strana (vjerovnik), ovlaštena od druge strane (dužnika), zahtijevati neku činidbu, a ova je dužna tu činidbu ispuniti,

4) Nasljedno pravo – skup pravnih pravila kojima se za slučaj smrti jedne osobe (ostavitelja) uređuje prijelaz njezine imovine na druge osobe (njezine nasljednike).

ODNOS GP PREMA DRUGIM GRANAMA PRAVA

a) GP – trgovačko pravo – trg.pr. se razvilo iz građanskog. Danas postoje dvije varijante:

dualistička – potpuno odvajanje trgovačkog od GP

i

monistička – jedinstvenost GP za sve subjekte i pr. poslove (uz eventualna odstupanja za privrednopravne subjekte i poslove,

ali ako nije što drugo navedeno, i za njih će vrijediti GP).

Ovo rješenje je prihvaćeno i u RH (ZOO),

b) GP – obiteljsko pravo – u nekim sustavima obiteljsko pravo je dio GP. Kod nas je samostalna grana prava,

- c) GP – radno pravo – ranije je radno pr. bilo sastavni dio GP. Danas je samostalna grana prava,**

- d) GP – upravno pravo – velike razlike već u nekim od temeljnih načela (umjesto dispozitivnosti, kogentnost normi, umjesto koordinacije stranaka – subordinacija itd.),**

e) GP – međunarodno privatno pravo – MPP uređuje odnose s tzv. *međunarodnim obilježjem* dok GP uređuje samo unutarnje, tuzemne odnose.

IZVORI GRAĐANSKOG PRAVA

a) propisi

- sadrže napisana pravna pravila.

1) Ustav – relativno mali broj odredaba, no one imaju za građansko pravo prvorazredan značaj,

2) Zakon – ZOO, ZV, ZN,

3) Propisi stare Jugoslavije – oni koji su vrijedili do 6.IV.1941.g.

RETROAKTIVNOST PROPISA

- povratno djelovanje propisa na situacije koje su se dogodile prije njegova stupanja na snagu.
- zabrana retroaktivnog djelovanja propisa – vrijedi u svim modernim pravnim porecima.

Po Ustavu samo pojedine odredbe zakona mogu imati povratno djelovanje, a uredbe na temelju zakonske ovlasti ne mogu uopće djelovati unatrag.

- **2 teorije koje pokušavaju objasniti zabranu povratnog djelovanja propisa – *teorija stečenih prava* i tzv. *moderna teorija*.**

b) pravni običaju

- **pravila ponašanja koja su se kroz stanovito potrebno vrijeme oblikovala u društvenoj zajednici na osnovi nekog ponavljanjem utvrđenog shvaćanja, a zakonski propis im je svojom normom izravno ili neizravno dao pr. karakter.**

- moraju biti utjelovljena 2 elementa – *materijalni i psihološki*.
- 2 su osnovne karakteristike pr. običaja – oni su *subordinirani* zakonu i *supsidijarni* su izvor prava.

c) sudska praksa

- **donošenje više suglasnih presuda od strane istog suda o istom pr. pitanju na temelju kojih se ustaljuje općeobvezatna pr. norma.**
- **kod nas je neizravan izvor pr., nema karakter presedana (kao npr. u SAD-u),**

- sudski presedan – sudska odluka koja je podignuta na rang općeg pravila i proglašena kao obrazac za rješavanje sličnih slučajeva (sustav koji postoji u npr. anglosaksonskim zemljama)

d) pravna znanost

- djeluje samo snagom svoje uvjerljivosti, neizravan je izvor prava

GRAĐANSKOPRAVNI ODNOS

- onaj društveni odnos koji je uređen pravnim pravilima građanskog prava.

PRAVNE ČINJENICE

- činjenice za koje pravo veže postanak, promjenu ili prestanak pr. odnosa, a u vezi s tim postanak, promjenu ili prestanak subjektivnih pr.

Najvažnija podjela:

1) VRSTE PR. ČINJENICA S OBZIROM NA POSTANAK

a) prirodni događaji (rođenje, smrt, protek vremena...)

b) ljudske radnje (dopuštene – pr. poslovi i nedopuštene – delikt)

2) VRSTE PR. ČINJENICA S OBZIROM NA FUNKCIJU

- a) pretpostavka**
- b) pravna osnova**
- c) predmnijeva (presumpcija)**
- d) fikcija**

SUBJEKTI GRAĐANSKOPRAVNOG ODNOSA

Pr. subjekt – nositelj prava i obveza.

PRAVNA SPOSOBNOST – svojstvo biti nositeljem prava i obveza.

POSLOVNA SPOSOBNOST – svojstvo da se svojim vlastitim aktivitetom, dakle, vlastitim očitovanjima svoje volje, stječu prava i obveze.

DELIKTNA SPOSOBNOST – uračunljivost, ubrojivost. Svojstvo pr. subjekta da bude odgovoran za svoja protupravna djelovanja.

FIZIČKA (NARAVNA) OSOBA

- živ čovjek kao subjekt prava.

Postanak – rođenjem stječe pravnu sposobnost.

Prestanak – smrću (proglašenje nestale osobe umrlom, postupak dokazivanja smrti).

Poslovna sposobnost –

- a) puna – s navršenom 18. godinom, ranije ako maloljetnik sklopi brak, ili ako postane roditeljem (16.g.)**
- b) ograničena i djelomična – u pravilu same sklapaju pr. poslove, oni će vrijediti tek kada ih odobri zakonski zastupnik kojeg ima osoba s ograničenom poslovnom sposobnošću (šepavi pr. posao)**

c) potpuna poslovna nesposobnost – uopće ne mogu sklapati pr. poslove. Za njih ih sklapaju njihovi zakonski zastupnici (maloljetnici, punoljetne osobe koje su odlukom suda lišene poslovne sposobnosti)

Deliktna sposobnost – nastupa s navršenom 14. god. + duševno zdravlje (koje se predmnijeva)

- **maloljetnik od 7. do 14. god. nije deliktno sposoban, osim iznimno (dokaže li se da je bio sposoban za rasuđivanje).**
- **mlađi od 7 god. – nikada nemaju deliktnu sposobnost**

PRAVNA (JURISTIČKA) OSOBA

- društvena tvorevina kojoj je pravni poredak priznao pravnu sposobnost

Postanak – pretpostavke:

- 1. čvrsta i stalna organizacija (organizacijsko jedinstvo),**
- 2. zasebna imovina, različita i odvojena od imovine njenih čl.,**
- 3. priznata pravna sposobnost**

3 sustava za stjecanje pravne sposobnosti:

- 1. sustav slobodnog udruživanja,**
- 2. s. normativnog akta,**
- 3. s. koncesije.**

Pravna sposobnost – pr. osoba ima *posebnu pr. sposobnost* (za razliku od fizičke koja ima *opću pr. sposobnost*)

Poslovna sposobnost – pr. osoba svoju dinamičku volju izražava preko svojih tijela (fiz. osoba ili skup fiz. osoba preko kojih pr. osoba izražava svoju volju)

Osnovne vrste pr. osoba –

- pr.o. javnog pr.,**
- pr. o. privatnog pr.,**
- korporacije,**
- zaklade (fundacije).**

Prestanak – nestankom bilo koje od pretpostavki koje su potrebne za postanak pravne osobe, propisom ili aktom državne vlasti (zabranom), ostvarenjem cilja radi kojega je osnovana, smanjenjem br. članova, odlukom članova, nestankom imovine, stečajem.

Kod prestanka imovinskopravni odnosi se razrješavaju u postupku *likvidacije*

GRAĐANSKO PRAVO U SUBJEKTIVNOM SMISLU

- skup ovlaštenja koja pr. subjektu u određenom građ.pr. odnosu priznaju norme objektivnog građanskog prava.

Objektivno g.pr. – skup pr. pravila kojima se uređuju društveni odnosi.

SADRŽAJ SUBJEKTIVNOG G.PR.

- a) pripadanje (sa stajališta objekta), ovlaštenje (sa stajališta subjekta)
- b) interes (s gledišta cilja)

ZAHTJEV – objektivnim pravom zajamčena mogućnost da se od drugoga zahtijeva čin ili propust koji istodobno znači ostvarenje subjektivnog prava.

VRSTE PRAVA U SUBJEKTIVNOM SMISLU

- 1) apsolutna i relativna,
- 2) prenosiva i neprenosiva,
- 3) glavna i sporedna,
- 4) preobražajna prava
(nastanka, promjene i prestanka).

OBJEKTI GRAĐANSKOPRAVNOG ODNOSA

- a) stvari,
- b) činidbe,
- c) imovina i
- d) osobna neimovinska dobra

povodom kojih pravni subjekti stupaju u građanskopravne odnose.

I. STVARI

- **materijalni dijelovi prirode, koji se mogu osjetilima primijetiti, koji su prostorno ograničeni i koji postoje u sadašnjosti, ili za njih postoje pretpostavke da će doista nastati u budućnosti.**

DIOBA – po različitim kriterijima

a) po kriteriju prometnosti –

- stvari u prometu,**
- stvari ograničene u prometu,**
- stvari izvan prometa.**

b) po kriteriju prirodnih svojstava

- *pokretne i nepokretne* – (je li neka stvar pokretna ili ne određuje se po kriteriju prirodne kakvoće, kriteriju pertinencije i kriteriju posebnih ciljeva).

- *zamjenjive i nezamjenjive* (generične / species),

- *potrošne i nepotrošne*,

- *djeljive i nedjeljive* (načini diobe: fizička, geometrijska, civilna, idealna),

c) odnos između pojedinih stvari

- *jednostavne stvari*,

- *sastavljene stvari* (s nesamostalnim i sa samostalnim dijelovima)

PRIPADAK

ili pertinencija – sporedna stvar koja je određena da trajno služi gospodarskim svrhama glavne stvari, a da pritom ne postaje njezin sastavni dio.

Karakteristike:

- 1. samostalna je i sporedna stvar,**
- 2. trajnost,**

3. *subjektivni element* – pretvaranje neke samostalne stvari u pertinenciju ovisi od volje vlasnika glavne stvari) i *objektivni element* – no ne može se bilo koja stvar učiniti pripatkom, nego samo ona koja se normalno u prometu shvaća kao pripadak).

PLODOVI

– proizvodi i prinosi koji neposredno ili posredno nastaju od neke stvari ili prava.

a) prirodni,

b) industrijski,

(mogu biti viseći, odvojeni, ubrani, potrošeni, nepotrošeni, zanemareni)

c) civilni

(mogu biti dospjeli i nedospjeli).

UKUPNOST SVIH STVARI (universitas rerum) – zbroj fizički samostalnih i međusobno koordiniranih stvari koje su ujedinjene zajedničkom gospodarskom svrhom, a u prometu se javljaju pod zajedničkim nazivom (npr. biblioteka).

KOMPLEMENTARNE STVARI – skup fizički samostalnih stvari koje predstavljaju takvu cjelinu u kojoj pomanjkanje samo jedne stvari onemogućuje pravilnu i normalnu uporabu cjeline (par cipela, igraće karte).

NOVAC I PROCJENJIVOST STVARI

Procjenjive stvari – vrijednost im se može izraziti novčanim ekvivalentom.

Neprocjenjive stvari – ne mogu se svesti na novčani ekvivalent.

CIJENA – redovita / izvanredna / afecijska.

II. ČINIDBA

- svaka pozitivna i negativna ljudska radnja koju je dužnik na temelju obveznog odnosa dužan izvršiti vjerovniku.

Karakteristike – mora biti:

ljudska radnja / imati imovinski karakter / biti moguća / pravno dopuštena / određena ili bar određiva

Odredive činidbe mogu biti *alternativne, fakultativne i generične činidbe*).

***Sadržaj* – davanje (dare) / činjenje (facere) / propuštanje (non facere) / trpljenje (pati).**

III. IMOVINA

Kao gospodarska kategorija – skup dobara koja pripadaju određenom subjektu.

Kao pravna kategorija – skup subjektivnih prava predstavljenih jednim nositeljem.

Kao knjigovodstvena kategorija – sastoji se od dva dijela – aktive (prava) i pasive (obveze).

Funkcije – jamstvena funkcija i olakšanje prometa.

Karakteristike – jedinstvenost i identitet.

IV. OSOBNA NEIMOVINSKA DOBRA

Osobnost – ukupnost neimovinskih dobara koja pripadaju svakoj fizičkoj i pravnoj osobi samom činjenicom njezina postojanja kao pr. subjekta.

Pravo osobnosti – skup ovlaštenja koja pravnom subjektu priznaju norme objektivnog prava na njegovim osobnim neimovinskim dobrima.

Pojedina pr. osobnosti navedena su u čl. 19. ZOO. Lista ovih prava je otvorena.

PRAVNI POSLOVI

- očitovanje volje koje je, samo za sebe ili u vezi s drugim potrebnim pr. činjenicama, usmjereno na postizanje dopuštenih pr. učinaka.

VRSTE: jednostrani i dvostrani (koji mogu biti jednostranoobvezni i dvostranoobvezni) / među živima i za slučaj smrti / naplatni i besplatni / komutativni i aleatorni / kauzalni i apstraktni / formalni i neformalni.

SADRŽAJ:

- a) bitni sastojci (nužni za nastanak određenog tipa pr. posla),**
- b) prirodni (podrazumijevaju se, proizlaze iz same prirode pr. posla, mogu se izrijeком isključiti),**
- c) nuzgredni (vrijede samo ako ih stranke posebno ugovore).**

VRSTE NUZGREDNIH SASTOJAKA –

- uvjet,**
- rok,**
- nalog.**

UVJET

– nuzgredna odredba dodana pr. poslu kojom se učinci pr. posla čine ovisnim o nekoj budućoj i neizvjesnoj okolnosti.

Vrste – odgodni (suspenzivni) i raskidni (rezolutivni) / afirmativan i negativan / potestativan, kazualni i mikstni (mješoviti).

Nepravi uvjeti su:

- nužni,
- pravni,
- nemogući,
- nedopušteni i
- nemoralni

Djelovanje uvjeta – dva razdoblja: vrijeme pendencije i razdoblje koje nastupa kada se uvjet ispuni ili izjalovi.

ROK

- nuzgedna odredba dodana pr. poslu kojom se učinak pr. posla ograničuje vremenom, tj. učinak pr. posla nastaje tek od određenog vremena ili pak traje do određenog vremena.

Postoje – *početni* i *završni* rokovi.

Mogu se podijeliti i na *jednostavne* (nema neizvjesnosti – *dies certus an, certus quando*) i *složene* (sadrže element neizvjesnosti – *dies incertus pro conditione habetur*).

Složeni mogu biti određeni na nekoliko načina: *dies certus an, incertus quando / dies incertus an, certus quando / dies incertus an, incertus quando*.

NAMET

- nuzgredna odredba dodana besplatnom pr. poslu kojom se stjecatelju nameće neka dužnost.

Može se dodati besplatnim pr. poslovima među živima, oporuci ili pr. poslovima za slučaj smrti.

OBLIK OČITOVANJA VOLJE

- različiti oblici i različite mogućnosti u kojima se izražava unutarnja volja subjekata
  1. usmeno - pomoću žive izgovorene riječi
  2. pisano - pomoću pisane riječi (potpis, paraf, faksimil, rukoznak, elektronički potpis)

3. očitovanje volje znacima (npr. kimanje glave, kretnja rukom...)

4. očitovanje volje konkludentnim radnjama

***Protestatio* - određena osoba se unaprijed osigurava od krivog shvaćanja njezinih postupaka**

Reservatio - stranka se ograđuje od toga da se neki njezin čin shvati kao napuštanje prava.

5. šutnja - u pravilu ne znači prihvaćanje ponude

2 iznimke - kada ponuđeni stoji u stalnoj poslovnoj vezi s ponuditeljem glede određene robe

- kod onih osoba koje su se ponudile izvršavati naloge dr. osobe za obavljanje određenih poslova (odvjetnici, posrednici...)

OBLIK PRAVNIH POSLOVA

- a) usmeni
- b) pisani
- c) pr. poslovi sklopljeni pred svjedocima
- d) pr. poslovi uz sudjelovanje javnih tijela
  - pred nadležnim tijelom
  - potvrđivanje (ovjera, solemnizacija) isprava
  - ovjeravanje potpisa
- e) usmeni dodaci pisanom ugovoru

CILJEVI I SMISAO OBLIKA PR. POSLOVA

- valjanost pravnog posla
- utuživost
- dokazivanje postojanja pr. posla
- upis u javni registar

VALJANOST I NEVALJANOST PRAVNIH POSLOVA

Pretpostavke valjanosti:

- 1. pr. i poslovna sposobnost subjekata**
- 2. valjano i suglasno očitovanje volje**
- 3. moguća, dopuštena, određena i određiva činidba**
- 4. nedopuštena pobuda**
- 5. određeni oblik (samo kod nekih pr. poslova)**

NEVALJANI PRAVNI POSLOVI

ništetni (*apsolutno ništetni*)

pobojni (*relativno ništetni*)

NIŠTETNOST

Ništetni pr. poslovi ne proizvode pravne učinke koje bi, da su valjani, trebali proizvoditi.

- nastupaju ex lege, sud na njih pazi ex offo
- odluka suda ima samo deklaratorno značenje
- ništetnost nastupa ex tunc (od trenutka sklapanja pr. posla)

- ništetan pr. posao ne konvalidira (osim u zakonom predviđenim slučajevima)
- stranke ne mogu svojom odredbom otkloniti ništetnost ugovora
- ništetnost može isticati svaka zainteresirana osoba (ugovorne str., treće osobe) – širok krug osoba
- vrijeme isticanja također nije ograničeno

RAZLOZI NIŠTETNOSTI:

1. poslovna nesposobnost stranaka
2. nevaljanost i nesuglasnost volje (mane volje)
  - a) školski primjer i šala
  - b) simulacija (apsolutna i relativna)
  - c) nesporazum
  - d) sila

3. nemogućnost (*objektivna*), nedopuštenost (*zabranjeni, nemoralni, zelenaški pr. poslovi*), neodređenost ili neodredivost činidbe (predmeta obveze)
4. nedopuštenost pobude
5. nedostatak potrebnog oblika

DJELOMIČNA NIŠTETNOST

- u slučaju da je neka odredba ugovora ništetna, a ugovor može opstati bez te odredbe, te da ta odredba nije bila uvjet ugovora, niti odlučujuća pobuda zbog koje je ugovor sklopljen

POSLEDICE NIŠTETNOSTI

(nenamjeravani pr. učinci):

- obveza restitucije
- odgovornost za štetu

POBOJNOST

Pobojni pr. poslovi proizvode pr. učinke kao i valjani, ali se mogu, iz propisima predviđenih RAZLOGA i u predviđenom ROKU, poništiti.

- nakon proteka roka za poništenje postaju valjani
- posljedice poništenja – ex tunc

- sud ne pazi ox offo
- nikad ne nastupa ex lege
- na poboynost mogu se pozivati samo str. pr. posla (samo iznimno neke treće osobe)
- rokovi: subjektivni – 1 god, objektivni – 3 god (osim ovih općih, postoje i posebni rokovi)

RAZLOZI POBOJNOSTI:

1. ograničena poslovna sposobnost
2. mane volje
  - a) prijetnja
  - b) zabluda
  - c) prijevara
3. povreda načela jednake vrijednosti činidaba

4. pr. radnje dužnika na štetu vjerovnika (pretpostavke: dospelost vjerovnikove tražbine i izvršenje od strane dužnika, zaštita: paulijanske tužbe

- a) dolozna p. tužba**
- b) kulpozna p. tužba**
- c) obiteljska p. tužba**
- d) kvazipaulijanska tužba)**

POSLEDICE POBOJNOSTI

- restitucija
- odgovornost za štetu

KONVALIDACIJA

– naknadno osnaženje nevaljanih pravnih poslova

Po ZOO-u *ništetni* pr. poslovi ne mogu konvalidirati

IZNIMKE:

1. zabranjeni pr. poslovi ako je

a) zabrana manjeg značaja

b) pr. posao ispunjen

2. zelenaški pr. poslovi ako

a) oštećenik istakne zahtjev da se njegova obveza smanji na pravičan iznos

b) zahtjev podnese u roku od 5 god. od sklapanja pr. posla

c) sud udovolji tom zahtjevu (hoće ako je to moguće)

3. ako se za pr. posao zahtijeva pisani oblik, a nije sklopljen u tom obliku i to ako su ga stranke izvršile u cijelosti ili u većem dijelu.

***Pobojni* pr. poslovi mogu protekom roka konvalidirati.**

KONVERZIJA

- pretvaranje ništetnog pr. posla u valjani, ako ništetni posao sadrži pretpostavke za valjanost nekog drugog pr. posla, te ako se konverzijom postiže cilj koji su stranke namjeravale postići prvotnim poslom i ako bi stranke sklopile konvertirani posao da su znale za ništetnost sklopljenog pr. posla. (*“spašavanje”* ništetnog pr. posla)

STJECANJE PRAVA

- spajanje subjektivnih građanskih prava s nekim subjektom
1. **IZVORNO (originarno)** – stjecatelj svoje pravo ne izvodi iz prava prednika, nego ga stječe na osnovi drugih pravnih činjenica za koje objektivno građansko pravo veže stjecanje subjektivnih prava (obvezno pravo).

2. IZVEDENO (derivativno) – postoji onda kad stjecatelj svoje pravo temelji na pravu prednika.

Izvedeno stjecanje može biti translativno i konstitutivno.

a) *TRANSLATIVNO* – prednik svoje dosadašnje pravo u cijelom njegovom sadržaju i obujmu prenosi na novog stjecatelja. Još se naziva i pravnim nasljeđivanjem ili sukcesijom.

Sukcesija može biti *univerzalna* (prijelaz svih prava i obveza) i *singularna* (prijelaz pojedinačnih prava).

b) **KONSTITUTIVNO** – prednik ne prenosi na stjecatelja čitavo svoje pravo, nego na temelju svog prava osniva za stjecatelj novo pravo.

GUBITAK PRAVA

- odvajanje subjektivnih građanskih prava od njihovih nositelja

Relativan gubitak – jedan subjekt gubi određeno pravo, a drugi ga stječe.

Apsolutan gubitak – jedan subjekt gubi pravo, a nitko drugi ga ne stječe. Ovdje govorimo o prestanku prava.

ZASTARA

- gubitak zahtjeva zbog nevršenja sadržaja subjektivnog prava kroz zakonom određeno vrijeme.

PRETPOSTAVKE:

- nepodignuće tužbe
- protek zakonom određenog vremena (zastarni rok, rok zastare)

ROK ZASTARE - opći – po ZOO-u 5 godina
- posebni – 3, 2, 1 god.

ZASTOJ ZASTARE – nastup takvih okolnosti zbog kojih zastara ne može započeti ili zbog kojih već započeta zastara prestaje teći dok te okolnosti ne otpadnu. Nakon toga zastara se nastavlja, a vrijeme proteklo do zastoja uračunava se.

PREKID ZASTARE – nastup takvih okolnosti zbog kojih zastara prestaje teći, a proteklo se vrijeme ne uračunava. U takvim slučajevima zastara može jedino iznova započeti.

UČINAK ZASTARE – samo pravo se ne gasi, nego zastarom prestaje pravo zahtijevati ispunjenje obveze. To pravo se ne može više ostvariti prisilno, putem suda.

Obveza se iz utužive pretvara u neutuživu pa njeno ispunjenje zavisi isključivo od volje dužnika. On ju može, ali ne mora ispuniti.